

1. Uvod

Priča o procesu izrade i implementacije web sajta ne može početi bez definisanja nekih osnovnih pojmova poput interfejsa. Postoji više vrsta interfejsa: GUI, VUI, komandna linija, meni, pitanje-odgovor,... najzastupljenija vrsta trenutno su grafički korisnički interfejsi ili GUI (graphic user interface) u ovu grupu spadaju i web interfejsi o kojim je riječ u ostatku rada. Svaki interfejs se može posmatrati kao dvosmjerna veza između sistema i korisnika tog sistema što se može vidjeti i iz imena predmeta. Grafički korisnički interfejsi kao što i samo ime kaže se oslanjaju na grafičke elemente kao što su ikonice, meniji, dugmad i sl. za komunikaciju sa korisnicima, oni korisnicima na izlaznim uređajima obično monitoru prikazuju sistem i podatke dok korisnici sa GUI i sistemom komuniciraju putem ulaznih uređaja. Interfejsi se razvijaju od nastanka prvih sistema a grafički korisnički interfejsi vuku svoje korjene sa Sanford univerziteta gdje je tim koji je vodio Douglas Engelbart kreirao prvi GUI koji se sastojio od niza tekstualnih linkova na koje je korisnik mogao da klikne i koji su obavljali određene funkcije. Smatra se da je to bio jedan od prvih grafičkih korisničkih interfejsa na svijetu. Naredna važna verzija računarskih interfejsa kreirana je u kompaniji Xerox Parc. Ova kompanija je također kreator Alto računara za čije potrebe je i napravljen interfejs koji su nazvali PUI po svojoj kompaniji (akronim - Parc User Interface). Smatra se da je PUI predak svih današnjih GUI, zato se još uvijek u literaturi mogu naći skraćenice PUI kada se govori o grafičkim korisničkim interfejsima. PUI je prvi interfejs na svijetu koji je imao grafičke elemente kao što su ikonice, dugmad, meniji itd, PUI je također prvi interfejs i računar koji je imao pokazivač preteča današnjeg miša.

Grafički korisnički interfejsi olakšavaju i ubrzavaju rad sa sistemima, za razliku od interfejsa komandne linije korisnici GUI ne moraju da pamte komande za rad sa sistemom već sve imaju prikazano na izlaznom uređaju i na dohvat ruke. Pored grafičkih korisničkih interfejsa koji danas preovladavaju postoje i druge vrste interfejsa a to su ZUI (zooming user interface) najmenjen za kretanje kroz trodimenzionalni prostor na dvodimenzionalnom izlaznom uređaju, interfejsi VR i sl. Kako se razvijaju informacione tehnologije i računarstvo zalazi u sve ostale nauke i aspekte života danas svugdje oko sebe možemo primjetiti interfejse počevši od automobila, i kućnih aparata sve do samih interfejsa za upravljanje cjelim zgradama.

Web interfejs je vrsta grafičkog korisničkog interfejsa koji koristimo svakodnevno mi i milioni ljudi. Svrha ovog interfejsa jeste komunikacija sa serverom putem pretraživača (browsera). U narednim poglavljima će biti više riječi o ovoj vrsti interfejsa i o tome kako funkcioniše.